

YENİ GÜMRÜK KANUNUNUN GETİRDİKLERİ (Karşılaştırmalı Analiz)

M. Uğur GÖKÇE*

Musa ÜNAL*

Yaklaşık 26 senedir ülkemiz gümrük ve dış ticaret mevzuatının temel taşı olan 1615 sayılı Gümrük Kanunu 4.11.1999 tarih ve 23866 sayılı Resmi Gazete'de yapılan değişiklikle 4.2.2000 tarihinden geçerli olmak üzere yerini 4458 sayılı yeni Gümrük Kanunu'na bırakmıştır. Yeni Gümrük Kanunu farklı bir bakış açısıyla hazırlanması, dışa açık liberal ekonomi politikalarının uygulandığı bir dönemin ürünü olması ve Avrupa Birliği mevzuatıyla olan uyumu sebepleriyle Türkiye'nin 2000'li yıllarında özellikle dış ticaret konusunda önemli fonksiyonlar üstlenebilecek bir yapıya sahip bulunmaktadır.

Bu yazımızda yeni Gümrük Kanunu'nun getirdikleri ve 1615 sayılı gümrük Kanunu'ndan farklı yönleri irdelenmeye çalışılacaktır.

A- Genel olarak;

1) 1615 sayılı Gümrük Kanunu 1.2.1973 tarihinde yayımından itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girmiştir. 4458 sayılı yeni Gümrük Kanunu ise 4.2.2000 tarihinde yayımından 3 ay sonra yürürlüğe girmiştir.

2) 1615 sayılı Gümrük Kanunu 4 kitaptan oluşmaktaydı. Bu kitaplar;

- 1. Kitap; Genel Hükümler ve Genel İşlemler,
- 2. Kitap; Gümrük Rejimleri,
- 3. Kitap; Cezai Hükümler,
- 4. Kitap; Gümrüklerin sınıfları, Gümrük Komisyoncuları ve son hükümler,

başlıkları altında toplanabilir.

4458 sayılı yeni Gümrük Kanunu ise 13 kısımdan oluşan bir kanundur. Bu kısımlar,

1. Kısım; Genel Hükümler,
2. Kısım; Kişilerin Hak ve Yükümlülüklerine ilişkin çeşitli hükümler,

(*) T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı, Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü, Stajer Gümrükler Kontrolörleri

3. Kısım; Gümrük vergileri ile eşya ticaret konusunda öngörülen diğer önlemlerin uygulanmasına ilişkin unsurlar,

4. Kısım; Taşıtların kontrolü ve gümrük bölgesine getirilen eşya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulana kadar uygulanacak hükümler,

5. Kısım; Gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanım,

6. Kısım; Gümrükçe onaylanmış diğer işlem veya kullanım şekilleri,

7. Kısım; Özellik gösteren faaliyetler,

8. Kısım; Diğer gümrük işlemleri,

9. Kısım; Gümrük yükümlülüğü,

10. Kısım; Diğer hükümler,

11. Kısım; Cezalar,

12. Kısım; İtirazlar,

13. Kısım; Kaldırılan Hükümler,

başlıkları altında klasifike edilmiştir.

3) 1615 sayılı Gümrük Kanunu 183 madde, 8 geçici madde ve 11 ek maddeden oluşmakta idi. 4458 sayılı yeni kanun ise; 248 madde ve 6 geçici maddeden oluşmaktadır.

4) 1615 sayılı eski Gümrük Kanunu ithal ikameci politikaların ülkemizde egemen olduğu yılların izlerini taşımaktadır. 4458 sayılı yeni Gümrük Kanunu ise; dışa açık liberal ekonomi politikaların uygulandığı,

gümrük birliğine girildiği ve Avrupa Birliği ile entegrasyona geçildiği bir dönemin felsefesini yansıtmaktadır.

B) Maddeler Bazında;

5) 1615 sayılı kanunda 'tabir ve tarifler' ile genel hükümlere giriş yapılırken, en önemli ve ana tanım olarak 'fiili ithal' tabiri göze çarpmaktaydı.

4458 sayılı yeni Gümrük Kanununda ise kanunun 1. maddesi ile kanunun amacı düzenlenmiştir.

6) 1615 sayılı mülga Gümrük Kanununun 14. madde 2. bendinde 'gümrük bölgesi';

a) Denizlerde; kara ve iç suları ile sahilden içeri,

b) Karalarda; gümrük hattından içeri doğru 30 km. derinliğindeki alanı kapsar. Boğazlarda, Marmara Denizi, İstanbul limanı ve gümrük işlemleri yapılan hava meydanları da gümrük bölgesi sayılır' şeklinde tanımlanmıştır.

4458 sayılı yeni Gümrük Kanunumuzun 2. maddesinde ise 'T.C. Gümrük Bölgesi; Türkiye Cumhuriyeti topraklarını kapsar. Türkiye karasuları, iç suları ve hava sahası gümrük bölgesine dahildir.' şeklinde tanımlanarak daha öz ve genel bir ifadeye yer verilmiş, kavram ve uygulama sorunları giderilmiştir.

7) 1615 sayılı eski Gümrük Kanunu'nda yer alan bir kısım tanımlar yeni kanuna ufak değişiklikler ile

aynen derc edilmiştir. Bu tanımlamalar;

- Müsteşarlık deyimi,
- Gümrük İdaresi,
- T.C. Gümrük Bölgesinde yerleşik kişi,
- Serbest dolaşımda bulunan eşya,
- Gümrük statüsü,
- Gümrük Beyanı,
- Beyan sahibi,
- Elleçleme başlıkları altında toplanabilir.

4458 sayılı yeni Gümrük Kanunu ile ise;

- Gümrük Vergileri,
- İthalat ve İhracat Vergileri,
- Yükümlü,
- Gümrük gözetimi,
- Gümrük denetimi,
- Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,
- Gümrük rejimi,
- Eşyanın gümrüğe sunulması,
- Eşyanın teslimi,
- Rejim hak sahibi,
- İzin hak sahibi,
- Eşya

kavramları tanımlanmıştır.

Yeni Gümrük Kanunu'nda 23 de-

ğişik tanımlamaya yer verilmiştir. Eski kanunda yeralan, fiili ithal, asıl ikametgah ve çıkış tabirlerine bu kanunda yer verilmemiştir.

8) Vergi mükellefiyetinin başlangıcı 1615 sayılı kanunun 3. maddesinde 6 bent halinde sayılmıştı. Yeni kanunda mükellefiyet kavramı yerine yükümlü tabir getirilmiş ve rejimlere uygun gümrük yükümlülüğünün doğuş halleri kanunun 181-217. maddelerinde yeniden düzenlenmiştir.

9) 4458 sayılı yeni kanunda Gümrük idarelerinin gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin karar vermesi ve kararların iptal sebepleri düzenlenmiştir. 1615 sayılı eski Gümrük Kanununda bu konuya yönelik özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

10) 1615 sayılı eski Gümrük Kanununda (Madde:64/a) Müsteşarlık tarafından sadece bağlayıcı tarife bilgisi verileceğine dair hükümler bulunmakta iken, yeni kanunda bağlayıcı tarife bilgisi yanında bağlayıcı menşe bilgisi verilmesine ilişkin düzenlemelerde yer almaktadır. Kanunda bağlayıcı menşe bilgisinin 3 yıl süre ile geçerli olacağı da hüküm altına alınmıştır. Ayrıca yeni kanunla yükümlülere gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin bilgi talep etme hakkı tanınmıştır.

11) Yeni Gümrük Kanununun 8. maddesiyle gümrük kanununa usule ilişkin yeni hükümler konulmuştur.

Süreler, sürelerin hesabı, belge saklama süreleri, yardım zorunluluğu, usule ilişkin kanunun yeni getirdiği düzenlemeleri oluşturmaktadır.

12) Yeni kanunda 15 ve 16. maddeler ile tarifeye ilişkin özel ve ayrıntılı düzenlemeler yapılırken, 1615 sayılı eski kanundaki (4. madde) dar kapsam genişletilmiştir.

13) Eşyanın tercihli ve tercihli olmayan menşei eski Gümrük Kanununun 67/a maddesiyle tanımlanırken, menşe tayin ve tespitine ilişkin hükümler aynı kanunun 67. maddesinde yer almaktadır. Menşe konusunda ayrıntılı ve açık düzenlemeler yeni gümrük kanununun 17-22. maddelerinde yapılmıştır.

14) Eşyanın kıymeti konusunda eski kanunun 65. maddesinde özet bir düzenleme yapılmasıyla yetinilmişken, yeni kanunda 23-32. maddeler arasında konunun özüne ve önemine uygun yapılan değişiklikler ile önemli bir açık kapatılmıştır.

15) Eski Gümrük kanununda eşyanın ağırlığına ve kaplarına ilişkin düzenlemeler kanunun 66. maddesiyle yapılmıştı. Bu düzenlemeler içerisinde eşyanın metreküp ve hektolitre miktarlarını kiloya çevirmeye ilişkin hükümler de bulunmaktaydı. Yeni kanunda paralel bir düzenlemeye gidilirken kanun yapma tekniğine uygun olarak somut düzenlemelerden kaçınılarak, soyut düzenlemeler yapılması yoluna gidilmiş

ve ayrıntıların yönetmelik, genelge, iç genelge benzeri yollarla doldurulması amaçlanmıştır.

16) Eski gümrük kanunun 16, 17 ve 24 ile 47. maddeleri arasında düzenlenen taşıtların girişi ve manifesto işlemleri konuları yeni kanunda benimsenirken, 'Manifesto' tabiri kaldırılarak yerine 'Özet Beyan' ya da yerine geçen belgeler ifadeleri konulmuştur.

17) Eski gümrük kanununda sundurma rejimi adı altında 51-53/a maddeleri arasında bağımsız olarak bir rejim ve buna ilişkin hukuki düzenlemeler bulunmaktaydı. Yeni gümrük kanunu ile bu rejim yürürlükten kaldırılmış ve yerine eşya için geçici depolama adlı yeni bir statü tanımlanmıştır.

18) 1615 sayılı eski Gümrük Kanununa göre; sundurmada bekleme süresi 'Bir gümrük rejimi beyanında bulunulmak üzere eşya buralarda 4 ay, rejim beyanından itibaren 2 ay kalabilir.' şeklinde belirlenmiştir. (Madde 52)

Yeni Gümrük Kanununa göre özet beyan kapsamındaki eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım belirleninceye kadar;

- Denizyolu ile gelen eşya, özet beyanın verildiği tarihten itibaren 45 gün,

- Diğer bir yolla gelen eşya için, özet beyanın verildiği tarihten itibaren 20 gün süre tanınmıştır. (Geçici de-

polanan eşya statüsünde kalması için)

Sonuç olarak: 1615 sayılı kanun uyarınca bu yerlerde eşyanın rejim beyanından önce 4, rejim beyanından sonra 2 olmak üzere toplam 6 ay kalması mümkün iken, yeni düzenleme ile bu süre toplam 45 günü geçmeyecek hale getirilmiştir.

19) 1615 sayılı kanuna göre; sundurmada çıkmak için bir rejim beyanında bulunmak ve beyanname vermek gerekirdi. 4458 sayılı kanuna göre ise; geçici depolanan eşya statüsünden çıkmak için gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanımlardan birine tabi tutulma gereklidir.

20) 1615 sayılı kanuna göre, sundurmada geçen süre içinde tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödemesini sağlamak üzere eşya sahibinden teminat istenemez. 4458 sayılı kanunun 48. madde 2. fıkrası uyarınca teminat istenir.

21) 1615 sayılı eski Gümrük Kanununda yolcu beraberliği eşya ile ilgili sundurmada bekleme süresine dair özel bir hüküm bulunmamaktadır. 4458 sayılı yeni kanunda ise yolcu beraberliği getirilip gümrük ambarına alınan eşyanın buralarda 3 ay süre ile kalabileceği hüküm altına alınmıştır.

21/a) Sundurma işletme tekeline son verilecek, geçici depolama yerleri işletmek isteyen özel sektör kuruluşlarına olanak yaratılmıştır.

Aynı şekilde, antrepo işletme tekeline son verilerek; özel sektör temsilcilerinin de genel antrepo işletmesine olanak tanınmıştır.

22) Yeni kanunda gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanım tanımını ile gümrük idaresinin hareket alanı genişletilmiş, kanunun 1. madde 14. bendi uyarınca bu tanımdan,

- Eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması,

- Bir serbest bölgeye girmesi,

- Türkiye gümrük bölgesi dışına ihracı,

- İmhası,

- Gümrüğe terk edilmesi eylemlerinden birisinin anlaşılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

1615 sayılı eski kanunda buna ilişkin özel bir düzenleme mevcut değildir.

23) 1615 sayılı eski kanuna göre beyan şekilleri; Yazılı beyan, özel beyan ve sözlü beyan olarak tespit edilmişti. 4458 sayılı yeni kanuna göre bu beyan şekillerine;

- Bilgisayar veri işleme tekniği ve

- Eşya sahibinin bir gümrük rejimine tabi tutulma isteğini ifade ettiği herhangi bir tasarruf, adları altında iki yeni beyan şekli eklenmiştir.

24) Yeni gümrük kanunu ile beyannamede düzeltme yapılmasına izin verilmeyecek haller belirlenmiştir.

1615 sayılı eski kanunun 59. maddesinde sadece 'beyannamelerde yapılacak düzeltmeler' belirlenmiştir.

25) 1615 sayılı eski kanunda beyannamelerin iptali konusu kanunun 62/a maddesiyle düzenlenmişti. Yeni kanunun 64. maddesiyle yapılan düzenlemeyle eski kanuna paralellik yanında, beyannamenin tescilinden sonra eşyanın niteliklerinde meydana gelen değişiklikler veya bozulmalar nedeniyle ithalat vergilerinden indirim yapılmayacağı ve beyannamenin iptali halindeki yürürlükteki cezai hükümlerin uygulanmasına engel oluşturmayaacağı hususları düzenlenmiştir.

26) 1615 sayılı eski kanunun 70. maddesinde 'Denetleme ve ikinci muayene hususları düzenlenmiş bulunmaktadır. 4458 yeni gümrük kanununda 65. maddeyle paralel bir düzenleme yapılması yoluna gidilirken, maddenin daha ayrıntılı ve geniş düzenlenmesi konunun önemine işaret etmektedir.

27) 1615 sayılı eski kanunda 'Giriş Rejimi' adı altında yapılan düzenlemeler, yeni kanuna 'Serbest dolaşıma giriş rejimi' altında derc edilmiştir.

28) 1615 sayılı eski gümrük kanununun 90. maddesiyle dar kapsamı ile transit rejimi tarif edilmiştir. Yeni gümrük kanununda 84. maddede ayrıntılı ve özel düzenlemelerle transit rejimi yeniden tarif edilmiş, yeni hükümler getirilmiştir. Bu dü-

zenlemelerden biriside transit rejimi hak sahibi olan kişiler yanında taşıyıcı ve alıcıya da varış yeri gümrük idaresine süresi içinde sağlam ve noksansız teslim konusunda yükümlülükler getirmesidir.

29) Serbest dolaşıma giriş rejimi ile ilgili olarak yeni kanunda 74-78. maddeler arasında düzenlemeler yapılmıştır.

30) Şartlı muafiyet düzenlemeleri ve ekonomik etkili gümrük rejimleri konusunda yeni gümrük kanununda 79-83. maddeler arasında yeni bir yapılanmaya gidilmiştir.

31) 1615 sayılı eski gümrük kanununda aktarma rejimi 95-100. maddeler arasında düzenlenmişken, yeni kanunda bu rejim yürürlükten kaldırılmıştır.

32) 1615 sayılı eski gümrük kanununda 103. maddede fiktif antrepolar konusunda düzenlemeler yapılmıştı. Yeni gümrük kanununda fiktif antrepo uygulamasına son verilmiş, bu konuya ilişkin düzenlemeler özel antrepolara ilişkin kanun maddeleri arasına yerleştirilmiştir.

33) 1615 sayılı gümrük kanununda antrepo işleticisi kamu kuruluşları olarak belirlenmişken; yeni kanunda antrepo işleticileri kamu kuruluşları yanında özel kuruluşlarda olabilir şeklinde yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Ayrıca yeni kanunda 96. madde ile antrepo işleticisinin sorumluluklarının daha sağlam bir zeminde oturtulması sağlanmıştır.

34) 1615 sayılı eski kanuna göre genel ve özel antrepolarda bekleme süresi en çok iki yıl, fiktif antrepolarda 2 yılı geçmemek üzere Bakanlıkça tespit olunacak bir süredir.

4458 sayılı yeni kanuna göre antrepolarda bekleme süresi yoktur. (İstisnalar ve özel düzenlemeler hariç)

35) Daha önce Dahilde ve Hariçte İşleme Rejimleri Bakanlar Kurulu Kararlarıyla yürütülürken yeni kanunla bu düzenlemeler kanun şemsiyesi altına alınmış ve kanunun 108-150. maddeleri arasında bu yönde hükümler konulmuştur.

36) 1615 sayılı eski gümrük kanununun 118 ve 119. maddelerinde düzenlenen Geçici Kabul ve Geçici Muaflık Rejimleri yeni kanunla 'Gümrük kontrolü altında işleme' ve 'Geçici İthalat' başlıkları altında Avrupa Birliği Gümrük Kodundaki düzenlemelere uygun hale getirilmiştir.

37) 1615 sayılı eski gümrük kanununun 123-131. maddeleri arasında düzenlenen çıkış rejimi, yeni kanunun 150 ve 151. maddelerinde hüküm altına alınmış, çıkışta sürdürmada bekleme süresi ve fiilen ihracattan ne anlaşılması gerektiği konularında değişiklikler yapılmıştır.

38) Yeni Gümrük Kanununun 152-163. maddeleri arasında ayrıntılı şekilde düzenlenmiş olan serbest bölgelere ilişkin hükümlerden tanım, işleyiş ve eşya çıkarılmasına ilişkin hususları eski kanunda bulma mümkün değildi.

39) Yeni kanunda 163-166. maddeler arasında yer alan eşyanın yeniden ihracı, imhası ve terkine ilişkin hükümlerden, yeniden ihraca ilişkin hususlar 1615 sayılı kanunda mevcut değildi.

40) 1615 sayılı eski kanunda istisna ve muafiyetler kanunun 7-11. maddeleri arasında düzenlemişken, yeni kanunda istisna ve muafiyetler tek bir başlıkta 167. maddede toplanmış ve çerçevesi dar tutulmaya çalışılmıştır.

41) 1615 sayılı kanunun 132. maddesiyle düzenlenen geri gelen eşya konusu yeni kanunun 168-171. maddeleri arasında yerini bulurken, Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edildikten sonra üç yıl içinde yeniden serbest dolaşıma girecek eşyanın ithal vergilerinden muaf tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

42) Yeni Gümrük Kanunu ile Deniz Balıkçılığı ürünleri ve denizden çıkartılan diğer ürünlerin ithalat vergilerinden muafiyeti konusunda eski kanunda olmayan hükümler konulmuştur.

43) Yeni kanunla posta, akaryakıt ve kumanyaya ilişkin hükümler ile tasfiye edilecek eşyaya ilişkin rejim hükümleri diğer gümrük rejimleri adı altında günün şartlarına uygun olarak yeniden yapılandırılmıştır.

44) Yeni kanunun 181-195. maddeleri çerçevesinde rejimler itibarıyla gümrük yükümlülüğünün doğuşunun çerçevesi çizilmiştir. 1615 sayılı eski

kanunda ise (3. madde) genel bir perspektifle vergi mükellefiyetinin başlangıcı belirlenmiştir.

45) Yeni kanunun 195. maddesi uyarınca vergi tahakkuklarını izlemek üzere 'Vergi Tahakkuklarını İzleme Defteri' ve 'özel durum defterleri' ihdas edilmiştir. 196. madde ile ise; gümrük vergilerinin 30 günü geçmeyecek şekilde belirlenecek bir süre içinde tahakkuk ettirilerek deftere kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

46) Yeni kanunun 198. maddesi uyarınca hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen gümrük vergilerinin yükümlüye tebliğ edildiği tarihten itibaren 10 gün içinde ödemesi zorunluluğu getirilmiştir. Teminat alınmak suretiyle bu süre 30 güne kadar uzatılabilir. Uzatılan süre için gecikme zammı oranında faiz alınır. 1615 sayılı kanunun 86. maddesi bu bağlamda süreler yönünden önemli bir değişime uğramıştır.

47) Yeni kanunun 203. maddesi uyarınca 202. maddenin 1 ve 3. bendlerinde yazılı yükümlü ya da kamu kurumları ve yabancı misyon şeflerinden toplu teminat alınabilecektir.

48) Yeni kanunun 207. maddesi uyarınca nakdi teminat dışında idarece alınan teminatlardan gecikme zammı oranında faiz tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

49) 1615 sayılı eski gümrük kanununun 87. maddesinde fazla alın-

mış vergilerin iadesi düzenlenmiş ve geri verme için süre fiili ithalden itibaren 1 yıl olarak belirlenmiştir. Yeni gümrük kanununun 210. maddesinde geri verme ve kaldırma deyimleri ile kanunen ödenmemeleri gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen gümrük vergilerinin geri verileceği ya da tahakkuk ettirilmemesi gereken gümrük vergilerinin tahakkuk ettirilmesi halinde vergilerin kaldırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede geri verme ya da kaldırma süresi yükümlüye tebliğ tarihinden itibaren 3 yıl olarak belirlenmiştir. 213-217. maddeler yeni kanunla getirilmiş hükümleri kapsamaktadır.

50) Yeni gümrük kanununun 218 ve 219. maddeleri uyarınca Liman ve antrepo işletmelerinin yükümlülükleri daha geniş bir çerçevede ele alınmış ve günün şartlarına uygun olarak yeniden yorumlanmıştır.

51) Yeni gümrük kanununun 22. maddesiyle fazla çalışma ücretlerinin dağıtımı ve ödenecek fazla çalışma ücretlerinin üst sınırı konularında yeni hükümler konulmuştur.

52) 1615 sayılı eski gümrük kanununun 166-171. maddeleri arasında düzenlenen gümrük komisyonculuğu mesleği yeni kanun uyarınca gümrük müşavirliği adıyla yeniden düzenlenirken, olabilmeye şartları daha rasyonel ve ölçülebilir kıstaslara dayandırılmıştır. Yeni kanunun geçici 5 ve 6. maddeleriyle gümrük müşavir ve gümrük müşavir

yardımcılarının çalışma koşulları ve kanuna aykırı hallerde verilecek cezalara ilişkin özel düzenlemeler getirilmiştir.

53) 1615 sayılı kanun ve buna bağlı gümrük yönetmeliği uyarınca dökme eşyada %2 olarak belirlenen eksiklik ve fazlalıklarda takibat yapılma şartı, yeni kanunda %3 olarak yeniden tespit edilmiştir.

54) Yeni gümrük kanunu ile usulsüzlük ve 2, 4, 6 kat olarak belirlenen özel usulsüzlük cezaları ve bu cezaları gerektiren fiiller tespit edilmiştir (Madde 241)

55) Yeni kanunun 242. maddesiyle yükümlüye düzeltme talebinde bulunma hakkı tanınmış ve buna ilişkin süreler tespit edilmiştir.

56) Cezalarda İndirim başlıklı 1615 sayılı eski kanunda yeralan 3 aylık süre, yeni kanunun 244. maddesiyle 2 ay olarak yeniden tespit belirlenmiştir.

57) Yeni gümrük kanunu ile 146 sayılı kanun, 564 sayılı kanun hükmünde kararname ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 15 ve 16 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

58) Gümrük Kanununun, eşyanın fiziki muayenesinde mutlaka mükellef veya temsilcisinin bulunmasını öngören maddesi yeniden düzenlenerek, bu zorunluluk ortadan kaldırmış ve gümrük idaresinin resen muayene yapabilmesine olanak tanımıştır.

59) Serbest Dolaşıma Giriş Rejimine, Avrupa Birliği Gümrük Kodunda yer alan "Nihai Kullanım" konusundaki madde ilave edilmiştir. Böylece bazı eşyanın nihai kullanım amacına bağlı olarak indirimli vergiden yararlanarak veya muafen yurda ithali mümkün olabilecektir.

60) Gümrük vergilerinin, gümrük veznesi yerine anlaşmalı bankalara da yatırılmasına imkanı getirilmiştir.

61) Geri verilecek gümrük vergilerine ilişkin işlemlerin 3 ay içinde tamamlanamaması halinde, idarenin mükellefe faiz ödemesine ilişkin hüküm yürürlüğe girmiştir.

62) Kanuna yeni eklenen maddelerle ile yaptırım gücü kalmayan para cezaları yeniden belirlenmiş ve anlamlı hale gelmeleri sağlanmıştır.

C- Sonuç

TBMM.'nde 27.10.1999 tarihinde kabul edilerek yasalaşan ve 4.2.2000 tarihinde yürürlüğe giren yeni Gümrük Kanunu getirmiş olduğu ve aşağıda belirtilen yeni hükümleri dolayısıyla Avrupa Birliği'ne giriş arefesinde mevzuat uyumu sağlanması açısından önemli bir işlev yerine getirecektir. Sistematik ve özet olarak belirtmek gerekirse yeni Gümrük Kanunu;

a) Kişilerin bir eşya ile ilgili olarak gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma başlamadan önce, gümrük idarelerine başvurarak gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin bir

karar alınmasını isteme hakkına sahip olmasını sağlaması,

b) Gümrük tarifeleri dışındaki önlemlerle yerli tarım ve sanayi ürünlerinin korunmasına olanak sağlaması (tarım ürünlerinin iç piyasa dengelerini bozacak ölçüde ihracını engellemek üzere bunlardan ihracat vergisi alınması gibi),

c) Kara, deniz ve hava taşıtlarının gümrük idarelerine verdikleri giriş ve çıkış manifestoları yerine özet beyanı getirmesi (Uluslararası kabul gören ticari ve resmi belgeleri gümrük idarelerine ibraz halinde bu beyana da gerek yoktur.),

d) Mevcut uygulamadaki sundurma rejimini kaldırarak eşyanın geçici depolanması adlı yeni bir statü tanımlaması, bekleme sürelerini kısaltması ve bu çerçevede girişteki mal sirkülasyonunu arttırması ve kolaylaştırması,

e) Antrepo işleticilerinin gümrük kontrolleri aynı kalmak üzere, kamu kuruluşlarının yanı sıra özel kuruluşlarda olabilmesi hakkının tanınması,

f) Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması kavram ve uygulaması kapsamında gümrük işlemlerinin daha anlaşılır ve kolay uygulanabilir hale getirmesi,

g) Gümrük komisyoncularına verdiği yetki ve sorumluluklar, tanıdığı yeni statüyle kamu adına denetim fonksiyonu yerine getiren birimler oluşturması,

şeklinde hükümler taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- 1) 1615 sayılı Gümrük Kanunu
- 2) 4458 sayılı Gümrük Kanunu
- 3) 4458 sayılı kanunun gerekçesi,